

ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Α) ΑΣΤΙΚΗ: Είναι η ευθύνη που υφίσταται σε εκείνες τις περιπτώσεις που οι γιατροί είναι υποχρεωμένοι να αποζημιώσουν ένα πρόσωπο και είναι συμβατική και ευθύνη από αδίκημα.

Αποζημίωση από τον γιατρό θα δοθεί για τους εξής λόγους:

- 1) Απώλεια μισθών ή κερδών λόγω απουσίας ή ανικανότητας για εργασία.
- 2) Έξοδα που έγιναν λόγω της βλάβης ή της αμέλειας του γιατρού για πληρωμή άλλων γιατρών νοσοκομείων, φαρμάκων, ειδικών τροφών κλπ.
- 3) Ελάττωση του αναμενομένου πιθανού χρόνου ζωής.
- 4) Απώλεια ή περιορισμό της χαράς της ζωής λόγω φυσικής ή ψυχικής συνέπειας (βλάβης) από ιατρική αμέλεια.
- 5) Πόνο ή ψυχική οδύνη που προκλήθηκε.
- 6) Ειδικά στις γυναίκες σε περιπτώσεις που μια δυσμορφία περιορίζει τις πιθανότητες γάμου ή μια φυσική ανικανότητα την δυνατότητα για τεκνοποίηση.
- 7) Περίπτωση θανάτου ενός ατόμου για τον οποίο οι άμεσοι συγγενείς δικαιούνται να ζητήσουν αποζημίωση που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες.

Ιατρικά Σφάλματα

Αυτά κατά μια άποψη μπορούν να χωρισθούν στα ιατρικά και τα έξω-ιατρικά ή κοινά.

Η διαίρεση αυτή έχει την έννοια ότι για τα κοινά σφάλματα το δικαστήριο είναι σε θέση να εκτιμήσει αυτά ενώ εφόσον πρόκειται για αυστηρά ιατρικής φύσεως σφάλματα το Δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να προσφύγει στην βοήθεια πραγματογνωμόνων.

Σήμερα υπάρχει η τάση, οι κυρώσεις για τα καθαρώς ιατρικά σφάλματα να είναι αυστηρότερες από ότι για τα κοινά σφάλματα.

Παραδείγματα ιατρικών σφαλμάτων

- Όταν ο γιατρός εγκαταλείπει τον ασθενή κατά την διάρκεια της θεραπείας ή παραμελεί να καλέσει συνάδελφο για ενίσχυσή του ή να διατάξει

την μεταγωγή ενός ασθενή στο νοσοκομείο εφόσον η κατάσταση αυτού είναι σοβαρή.

- Όταν ο γιατρός σε κατάσταση μέθης επισκέπτεται ασθενή ή έχοντας αδυναμία ή αναπηρία επιχειρήσει να κάνει εγχείρηση ή χωρίς σοβαρή ανάγκη (πλαστική εγχείρηση) διενεργεί εγχείρηση επικίνδυνη για τη ζωή ή προβαίνει σε εγχειρητική επέμβαση χωρίς την συγκατάθεση του ασθενή ή του περιβάλλοντός του.
- Όταν ο γιατρός κάνει σφάλμα κατά την σύνταξη μιας συνταγής (υπερβολική δόση ή λάθος φάρμακο) ή επικρίνει κατά τρόπο υπερβολικό την συνταγή ενός συναδέλφου.
- Όταν ο γιατρός εκδίδει ψευδές πιστοποιητικό στηριζόμενος μόνο στην αφήγηση του πελάτου ή συντάσσει πιστοποιητικό προς εγκλεισμό ατόμου στο ψυχιατρείο βάσει μόνον των εισηγήσεων της οικογενείας του, ή συγγράφοντας ένα ιατρικό έργο γίνεται αίτιος θανάτου λόγω λάθους στην αναγραφή των σωστών φαρμάκων ή δόσεων.
- Όταν ο γιατρός χειρουργεί λάθος πρόσωπο ή πλευρά του σώματος ή αφαιρεί λάθος όργανο ή μέλος του σώματος.
- Όταν κάνει χειρουργικό σφάλμα όπως από λάθος απόφραξη οδών (ουρητήρας) διατομή νεύρων (λαρυγγικό κατά θυροειδεκτομή) παράλυση άκρων ή γάγγραινα από μη καλή εφαρμογή γυψίνου επιδέσμου, ή ξεχάσει εργαλεία ή γάζες μέσα στο σώμα του ασθενή.
- Όταν κάνει λάθος κατά την μετάγγιση ή παρεντερική χορήγηση φαρμάκων ή προκαλέσει βλάβες από τις ακτινοβολίες.
- Ιδιαίτερα τέλος αναφέρονται οι περιπτώσεις ευθύνης που έχει ο γιατρός κατά την αναισθησία στην αίθουσα χειρουργείου ή κατά την αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών στις εφημερίες για λάθη που γίνονται από αυτόν ή τους βοηθούς του (ακόμη και φοιτητές ή νοσοκόμοι).

Η ιατρική ενώ ασχολείται με το πιο συγκεκριμένο αντικείμενο, τον άνθρωπο, εν τούτοις είναι η πιο αφηρημένη επιστήμη.

Είναι γνωστό πόσες διαφορετικές θεωρίες πρεσβεύονται και ακολουθούνται για το ίδιο πράγμα όπως επίσης και το πόσο διαφορετικά αποτελέσματα μπορεί να υπάρξουν από την εφαρμογή της ίδιας και μόνον μεθόδου ή θεραπείας.

Υπό αυτές τις συνθήκες τα ιατρικά σφάλματα είναι αναπόφευκτα χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι επισύρουν πάντοτε και ιατρική ευθύνη.

Έτσι δεν μπορούμε να παραδεχθούμε ότι ο γιατρός έχει ευθύνη όταν, αν και κατέβαλε κάθε προσοχή, πλανήθηκε στην διάγνωση ή μετά από σωστή διάγνωση εφήρμοσε μία από τις πολλές, εξίσου παραδεκτές, θεραπευτικές μεθόδους που όμως απέτυχε στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Για την εκτίμηση ενός ιατρικού σφάλματος θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη η κατάσταση της επιστήμης κατά την εποχή που έλαβε χώρα η κρινόμενη ιατρική πράξη, που πρέπει να είναι σύμφωνη με τα σημερινά επιστημονικά δεδομένα, γιατί όπως είναι γνωστό η ιατρική επιστήμη συνεχώς εξελίσσεται και κάτι που παλιά ήταν σωστό σήμερα θεωρείται λάθος.

Αυτονόητο επίσης είναι ότι ο νόμος δεν έχει την απαίτηση από τον κρινόμενο γιατρό να είναι αυθεντία αλλά έχει την απαίτηση να κάνει αυτό που θα έκανε συνήθως ένας καλός γιατρός.

Με αυτό το πνεύμα είναι αυστηρότερος στην κρίση ενός ειδικού γιατρού από ένα μη ειδικό που διενήργησε κάτι πέρα της ειδικότητάς του, εφόσον βέβαια τούτο είναι επείγον και αναγκαίο.

Τέλος ο γιατρός δεν απαλλάσσεται της ευθύνης όταν παρέχει δωρεάν τις ιατρικές του υπηρεσίες ενώ δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για γεγονότα έκτακτα που δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν, όπως μερικές επιπλοκές μετά από μία θεραπεία ή μια εγχείρηση.

Β) ΠΟΙΝΙΚΗ: Είναι η ευθύνη που έχει ο γιατρός όταν με πράξη ή παράληψη του παραβιάζει διάταξη του νόμου δια της οποίας επιβάλεται ποινή που προβλέπεται από τον ποινικό κώδικα.

1) ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑ Ή ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΑΠΟ ΑΜΕΛΕΙΑ

Ο γιατρός εμπίπτει στις διατάξεις του Ποινικού κώδικα όταν από αμέλεια επιφέρει τον θάνατο (άρθρο 302) ή προκαλεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας ενός ατόμου (άρθρο 314).

Έτσι, βάσει των παραπάνω διατάξεων, ο γιατρός τιμωρείται όταν, χωρίς να έχει την πρόθεση, προξένησε κακό λόγω ελλείψεως προσοχής που όφειλε από τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, είτε διότι δεν πρόβλεψε τις συνέπειες της πράξης του, που όμως όφειλε και μπορούσε να προβλέ-

ψει, είτε διότι πρόβλεψε μεν αυτές αλλά δεν έλαβε τις αναγκαίες προφυλάξεις για να τις προλάβει.

Για να υπάρξει όμως ποινική ευθύνη του γιατρού θα πρέπει να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ενέργειας ή παράλειψης, του γιατρού και του αποτελέσματος που επήλθε της ανθρωποκτονίας ή της σωματικής βλάβης.

Αυτονόητο είναι ότι για να υπάρξει αδίκημα θα πρέπει να υπάρχει και αντικείμενο (άνθρωπος) εκτός από την πράξη, ενώ ευθύνη υφίσταται για κάθε παράβαση ή άγνοια των κοινώς αναγνωρισμένων κανόνων της ιατρικής επιστήμης για τους οποίους δεν μπορεί να υπάρξει καμία αμφοισβήτηση. Επίσης η συναίνεση του παθόντος δεν απαλλάσσει τον γιατρό από την ευθύνη της ανθρωποκτονίας ή της πρόκλησης σωματικής βλάβης από αμέλεια.

2) ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ ΝΑ ΕΠΙΤΕΛΕΣΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Παρά το γεγονός ότι ο γιατρός έχει το δικαίωμα να επιλέξει κατά κάποιο τρόπο την πελατεία του εν τούτοις δεν μπορεί να αρνηθεί την παροχή υπηρεσιών του ιδιαίτερα στις παρακάτω περιπτώσεις:

- α) Σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης.
- β) Όταν υποσχέθηκε μετάβαση στον ασθενή αλλά τελικά δεν την πραγματοποίησε χωρίς να υπάρξει ειδικός λόγος και χωρίς να ενημερώσει γιαυτό εγκαίρως τον ασθενή.
- γ) Όταν με σύμβαση ανέλαβε την υποχρέωση να παρέχει τις ιατρικές του υπηρεσίες.
- δ) Όταν πήρε εντολή βάσει του νόμου από μία Διοικητική ή Δικαστική Αρχή.
- ε) Όταν έχει ήδη αρχίσει μια θεραπεία ιδιαίτερα σε σοβαρά περιστατικά.

Εν τούτοις ο γιατρός μπορεί να αρνηθεί την παροχή των υπηρεσιών του, εφόσον βέβαια ενημερώσει έγκαιρα γιαυτό, στις παρακάτω περιπτώσεις που κωλύεται δικαιολογημένα.

- α) Όταν ο ίδιος έχει λόγους υγείας.
- β) Όταν τον καλέσουν σ' ένα περιστατικό πιο επείγον.
- γ) Όταν η διακοπή της θεραπείας οφείλεται στον ασθενή που δεν θέλει να συνεχίσει με τον γιατρό ή δεν ακολουθεί την οριζόμενη θεραπεία ή δεν εμπιστεύεται τον γιατρό και απευθύνεται συγχρόνως κρυφά και σε άλλους γιατρούς.
- δ) Όταν ο γιατρός κρίνει ότι η θεραπεία που ακολουθεί ή η εγχείρηση που προτίθεται να κάνει δεν θα φέρει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα ή θα θέ-

σει σε σοβαρό κίνδυνο την ζωή του ασθενή.

- ε) Εφόσον υπάρχει άλλος θεράπων γιατρός και ο ίδιος κρίνει ότι η κατάσταση του ασθενή δεν απαιτεί τις δικές του φροντίδες, ή εκλήθη μόνον για μια φορά ή για συμβούλιο.

3) ΨΕΥΔΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ιατρικό πιστοποιητικό είναι η έγγραφη διαπίστωση μιας κατάστασης ή ενός γογονότος που ανάγεται στην ιατρική αρμοδιότητα και χορηγείται από τον γιατρό χωρίς επίσημη παραγγελία ή όρκο αλλά απλώς με την αίτηση του ενδιαφερομένου.

Κάθε ιατρικό πιστοποιητικό πρέπει να αναφέρει τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται και εκδίδεται για να πιστοποιήσει ένα θάνατο, μία γέννηση, την υγεία ή την ασθένεια του ατόμου.

Ο γιατρός που εκδίδει ένα πιστοποιητικό θα πρέπει να στηρίζεται στην προσωπική και μόνο εξέταση και παρατήρηση και όχι σε γνώμες ή πληροφορίες άλλων δεδομένου ότι το πιστοποιητικό αποτελεί την νόμιμη προϋπόθεση για την δημιουργία έννομων σχέσεων οι συνέπειες δε αυτού είναι βαρύτερες για την ζωή, την τιμή και τα υλικά συμφέροντα εκείνων που αφορούν ή τρίτων.

4) ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ

Η διατήρηση του ιατρικού απόρρητου ήταν στην αρχή μια ηθική επιταγή, υπαγόμενη στον κώδικα της ιατρικής δεοντολογίας (περιλαμβάνεται και στον όρκο του Ιπποκράτη) με την πάροδο όμως του χρόνου και λόγω της μεγάλης κοινωνικής της σημασίας έγινε μία νομική έννοια.

Έτσι ο γιατρός οφείλει να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια για οτιδήποτε άκουσε έμαθε ή εννόησε κατά την άσκηση του επαγγέλματός του και το οποίο αποτελεί απόρρητο του ασθενή ή των οικείων του εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες που ειδικές διατάξεις του νόμου υποχρεώνουν στην αποκάλυψη του απόρρητου τούτου. Το αδίκημα της παραβίασης του ιατρικού απόρρητου διώκεται μόνον μετά από έγκληση, δικαίωμα δε για έγκληση έχει αυτός που εμπιστεύθηκε το απόρρητο, αυτός που υπέστη ζημία από την ανακάλυψη του απόρρητου αλλά και ο ενδιαφερόμενος να τηρηθεί η εχεμύθεια η αθέτηση της οποίας αποτελεί ζημία γιαυτόν.

Επομένως ο γιατρός δεν διαπράττει αδίκημα όταν δεν κρατά το ιατρικό απόρρητο με την συγκατάθεση των ενδιαφερομένων.